جهان انرژی

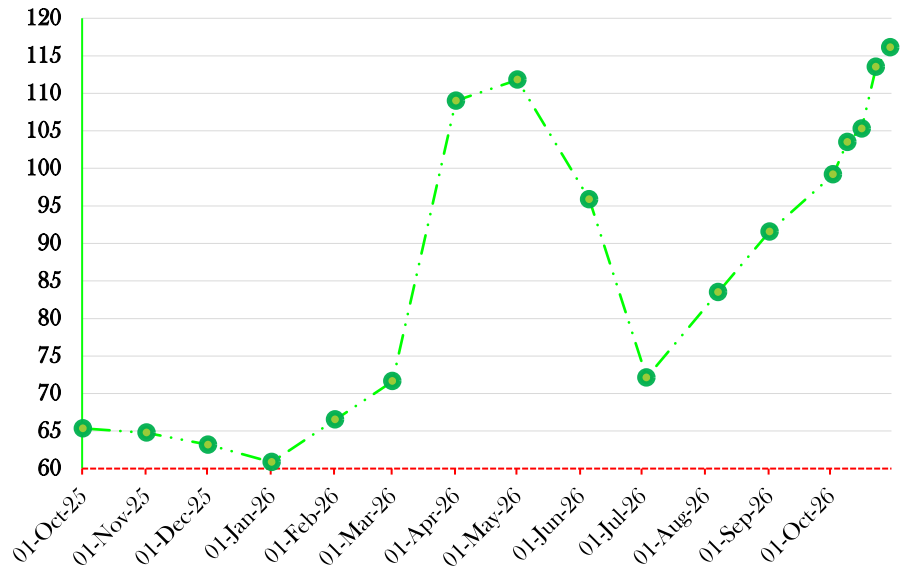
دانشکده مهندسی انرژی دانشگاه صنعتی شریف

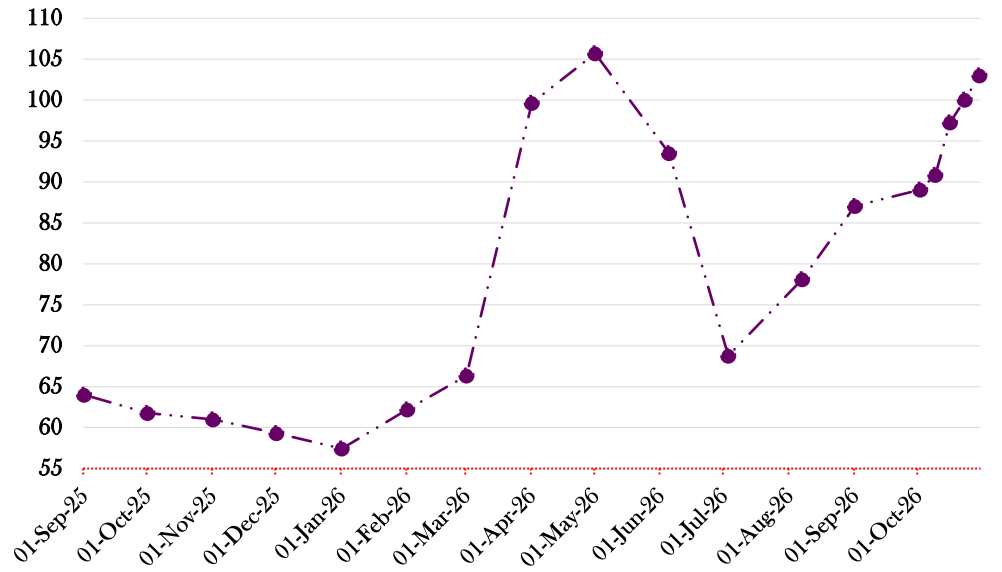
۹ آبان ۱۴۰۵

پایش بازار نفت

جهت مشاهده قیمت لحظه‌ای نفت بر این نوشته بزنید

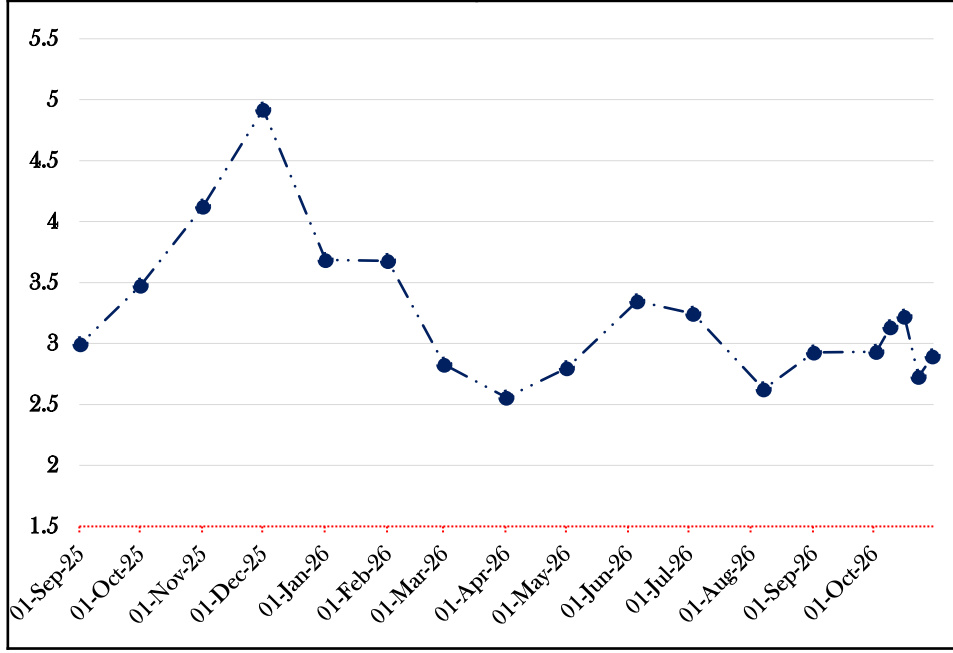
Brent Crude Oil ($/barrel)		WTI Crude Oil ($/barrel)	
10/23/2026	10/30/2026	10/23/2026	10/30/2026
113.5	116.1	100.05	103.0

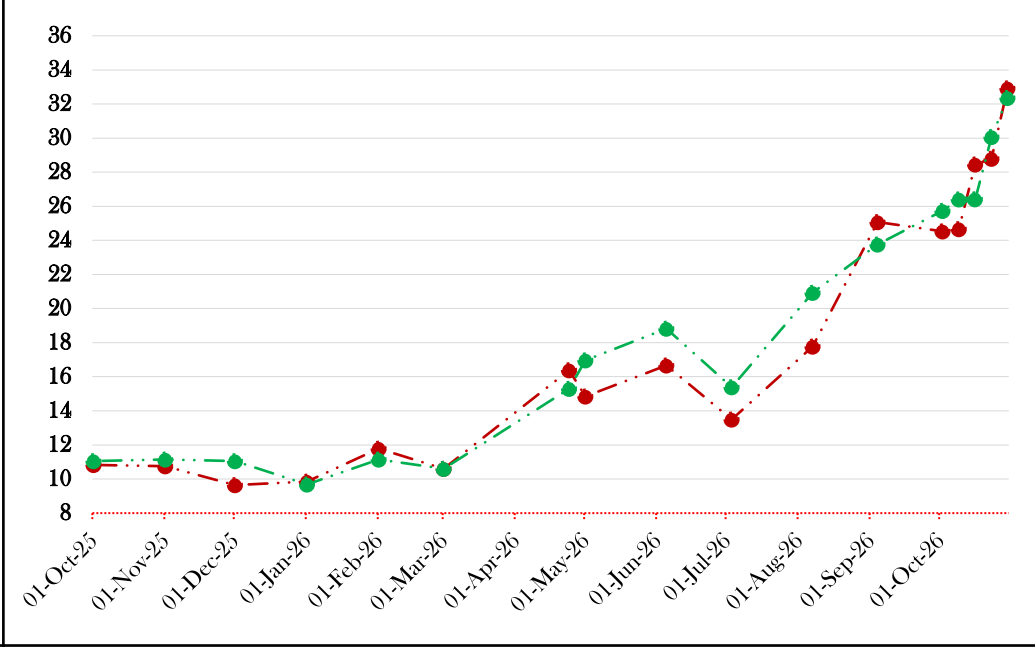

پایش بازار گاز طبیعی

Henry Hub Natural Gas ($/MMBtu)		Europe & Asia Natural Gas ($/MMBtu)	
10/23/2026	10/30/2026	10/23/2026	10/30/2026
2.727	2.896	28.79 30.06	32.92 32.36

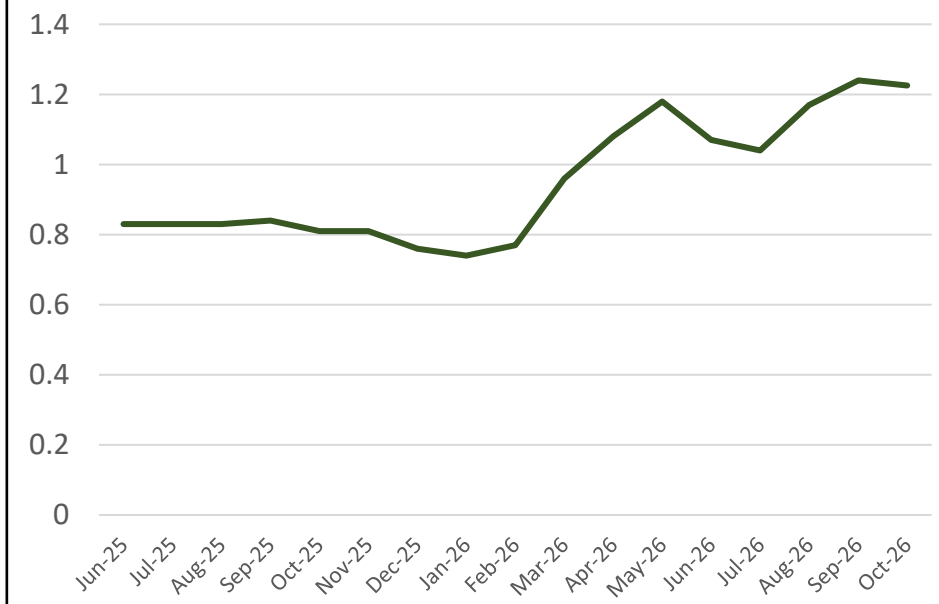

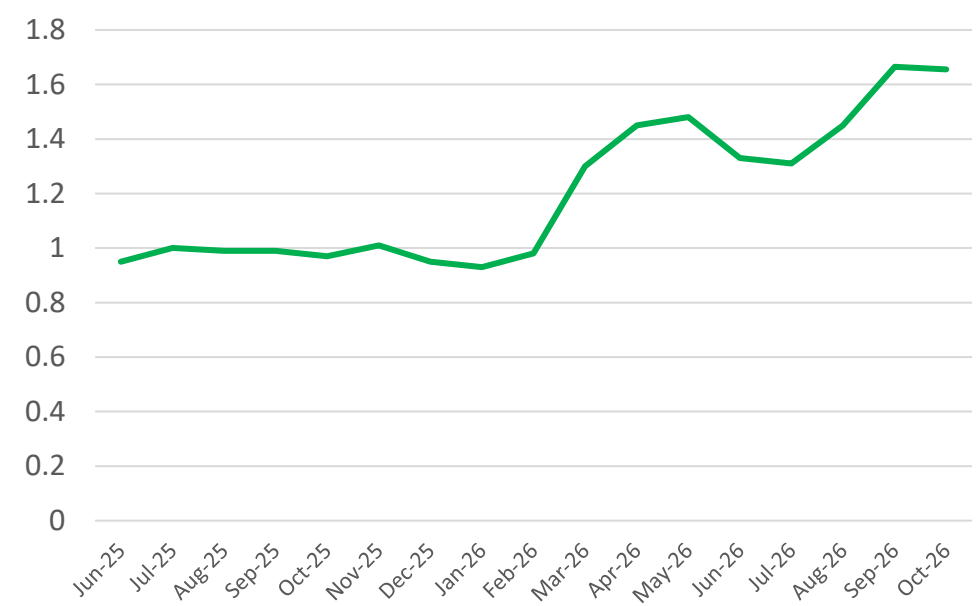
جهت مشاهده قیمت لحظه‌ای گاز بر این نوشته بزنید

پایش بازار محصولات پالایشی*

*قیمت‌های آمریکا

Gasoline ($/Liter)		Diesel ($/Liter)	
09/2026	10/2026	09/2026	10/2026
1.24	1.23	1.67	1.66

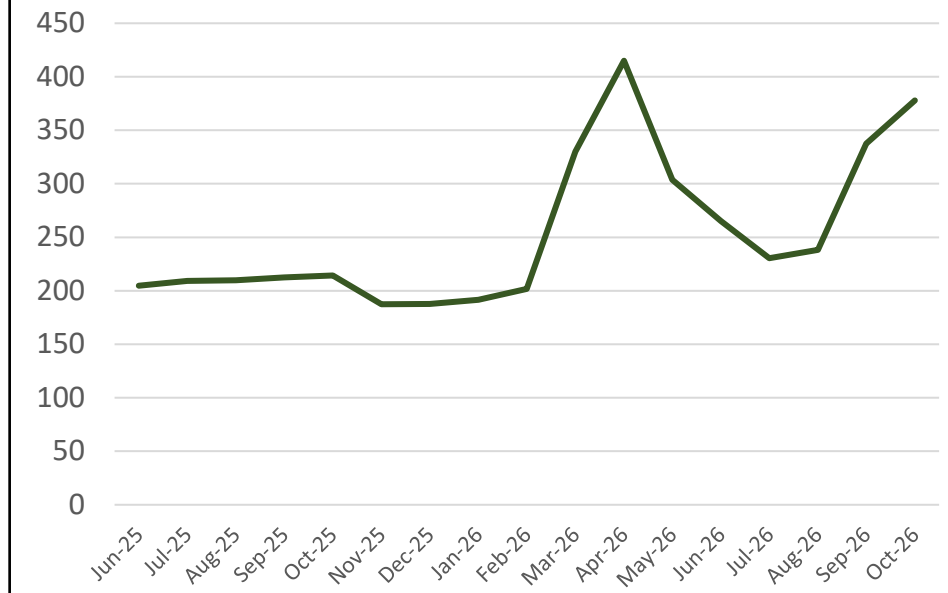

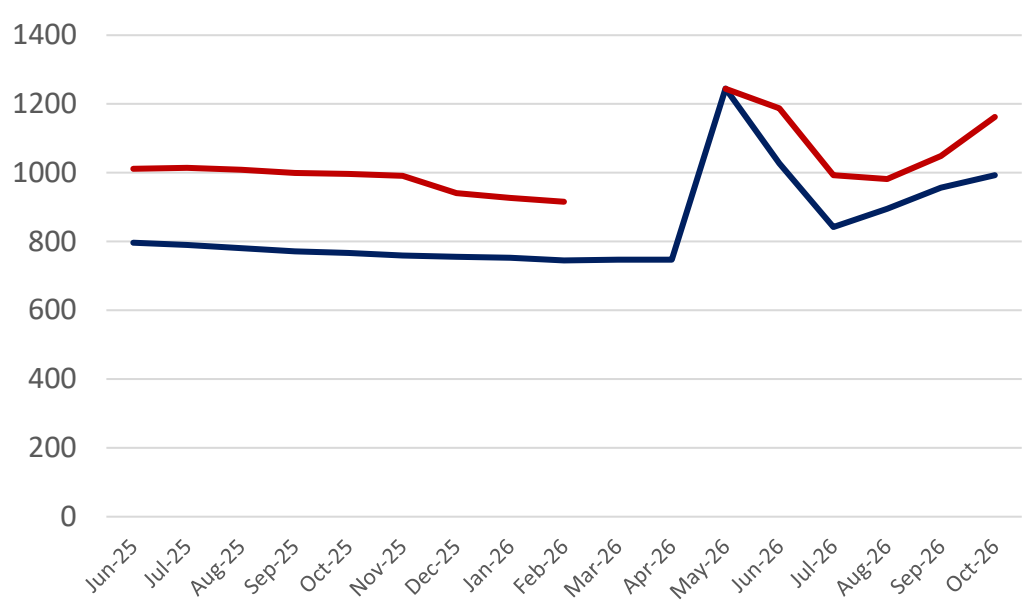

Source: NPC & VCMstudy Analytics

پایش بازار محصولات پتروشیمی(۱)

Methanol ($/T)		Polyethylene (HDPE) & Polypropylene ($/T)	
10/18/2026	10/25/2026	10/18/2026	10/25/2026
328	370	1015	1069
		1161	1239

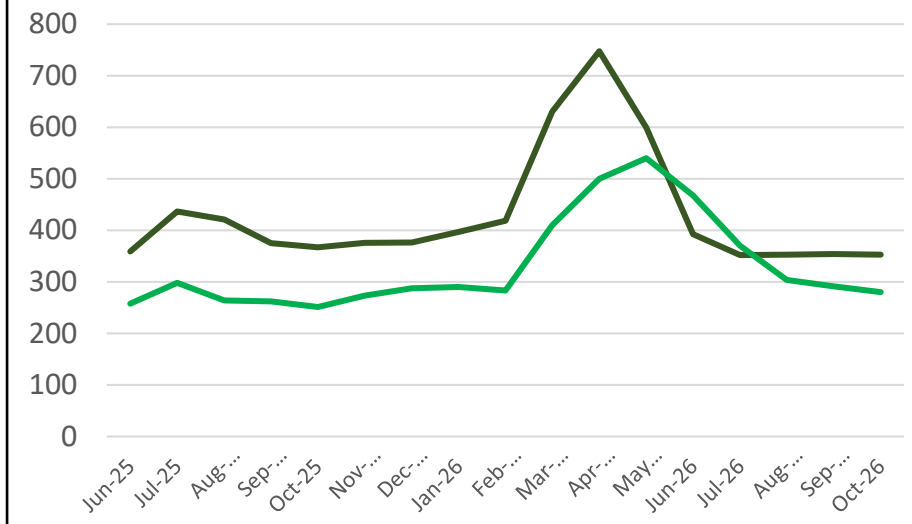

Source: NPC & VCMstudy Analytics

پایش بازار محصولات پتروشیمی(۲)

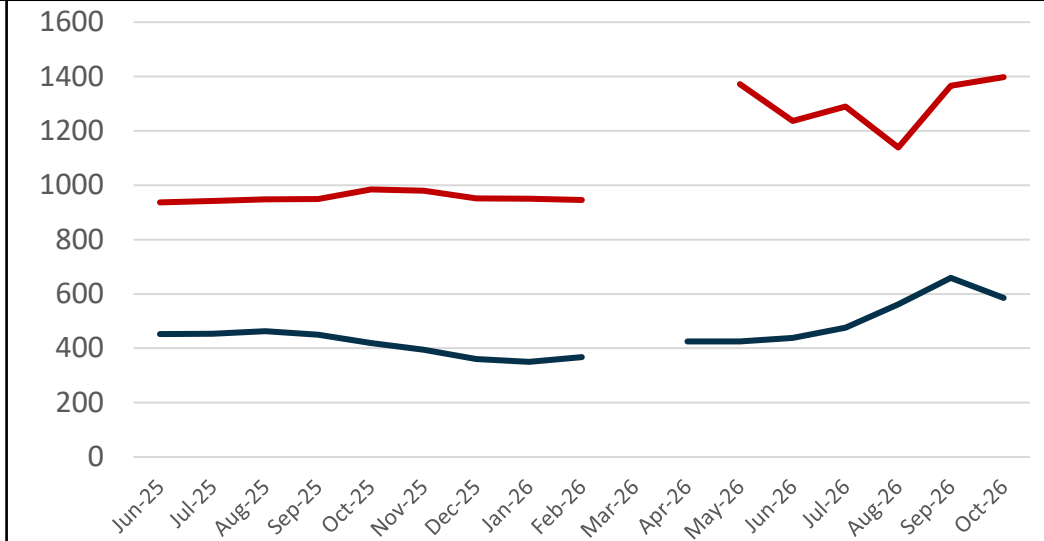
Granular Urea & Ammonia ($/T)

10/18/2026	10/25/2026
350	355
280	280

Mono Ethylene Glycol & Polyethylene terephthalate (PET) ($/T)

10/18/2026	10/25/2026
561	569
1407	1449

Source: NPC & VCMstudy Analytics

توجه: نایوستگی نمودار به علت فقدان داده‌های قابل اتکاست.

پویایی‌های بازار: نفت خام

- **در روزهای گذشته قیمت نفت خام مجددا با افزایش روبرو شد:**
  - نفت خام برنت که در شنبه گذشته به قیمت ۱۱۶.۷۲ دلار هر بشکه معامله شده بود، امروز به بهای ۱۱۷.۳۷ دلار در بورس اروپایی لندن خرید و فروش شد.
  - نفت خام وست‌تگزاس اینترمدییت که شنبه گذشته ۱۰۳.۲۷ دلار در هر بشکه در بازار کاشینگ اوکلاهما عرضه می‌گشت به بهای ۱۰۴.۱۰ دلار امروز معامله گردید.
- **هر دو شاخص نفت خام بازار با افزایش فوق العاده روبرو بروده اند.**
  - در بازار تک محموله و فوری علاوه بر قیمت های فوق مبالغ قابل توجهی برای پوشش بیمه و ریسک ژئوپلتیک از خریداران نفت خام و گاز طبیعی دریافت می شود. یک محموله از نفت برنت با قیمت ۱۵۰ دلار هر بشکه معامله شده است.
  - سه نقطه تنش‌خیز در جهان همچنان باعث اختلال در جریان طبیعی نفت وگاز شده است:
  - اولین آنها تنگه هرمز است که سایه جنگ مجددا در این منطقه دیده می شود.
  - ترامپ با فرماندهان نظامی رده های مختلف جلسه داشته است. از جمله با فرمانده نیروهای آمریکایی در منطقه خاورمیانه که پس از ژوییه این دومین بار است. رهبران برخی از کشورهای عربی گفته اند که مقامات آمریکایی از یک حمله مجدد به ایران سخن گفته اند.
  - ترامپ خود از یک عملیات خشم حماسی کوچک سخن گفته و وزیر دفاع این کشور از انتقال ۱.۵ میلیارد بشکه نفت خام تحت نظارت آمریکا از تنگه هرمز را ادعا کرده است.
  - دومین منطقه تنگه باب المندب است که همچنان بر روی نفتکش های سعودی بسته است. سومین نقطه اوکراین است که شدت حملات دو طرف به تاسیاست انرژی افزایش یافته است.

پویایی‌های بازار: گاز طبیعی

- **بهای گاز طبیعی در هنری هاب که در هفته گذشته به ۲.۶۴ دلار به ازای هر یک میلیون واحد حرارتی انگلیسی (بی‌تی‌یو) رسیده بود، صبح امروز به ۲.۸۶ دلار به ازای هر میلیون بی‌تی‌یو افزایش یافت.**
  - گاز طبیعی از جمله گاز طبیعی مایع شده (ال‌ان‌جی) در هنری هاب در آمریکای شمالی با کاهش ۵ درصدی روبرو بوده است.
  - از جمله قیمت گاز طبیعی فشرده شده در بندر رتردام هلند به ۲۹.۵۹ دلار و در ساحل کره و ژاپن به ۳۰.۶۳ دلار بر بی‌تی‌یو هر دو افزایش یافته اند.
  - مقدار گاز در قیمت‌های اعلام شده همه با هم مساوی است، اما ملاحظه می‌شود که قیمت‌ها در نقاط مختلف جهان تا چه اندازه با هم متفاوت است.
  - شرکت بریتیش پترولیوم در آخرین گزارش مالی خود اذعان کرده است که بیشترین سود سالانه را تا آخر ماه سپتامبر نسبت به ۱۸ سال گذشته داشته است.
  - سود خالص این شرکت در سال جاری ۸.۴۶ میلیارد دلار بوده در حالیکه در سال گذشت ۲.۲۱ میلیارد دلار بوده است.
  - نیمی از سود تنها از بخش پالایش و فروش فرآورده بدست آمده است.
  - بدهی شرکت که در اثر مدیریت ناکارآمد مدیرعامل گذشته به دست آمده بود از ۲۲.۳ در سه ماه گذشته به ۱۳.۸۷ میلیارد دلار کاهش یافت

پویایی‌های بازار: محصولات پتروشیمی و پالایشی (۱)

- میانگین قیمت بنزین از ۱.۲۴ دلار در ماه سپتامبر به ۱.۲۳ دلار در ماه اکتبر بر هر لیتر رسید که معادل کاهش ۰٫۸۱ درصدی است.
- گزارش AAA تغییر به فرمول زمستانی بنزین با هزینه تولید کمتر را عامل افت قیمت معرفی می‌کند و توضیح می‌دهد که قیمت بالای نفت، مانع کاهش شدیدتر شده است.
- میانگین قیمت گازوئیل نیز از ۱.۶۷ دلار در ماه سپتامبر به ۱.۶۶ دلار در ماه اکتبر بر هر لیتر رسید که معادل افت ماهانه ۰٫۶ درصدی است.
- HPDE در هفته گذشته با رشد ۵.۳ درصدی مواجه بود. گزارش CommoPlast از افزایش پیشنهادهای فروش داخلی و صادراتی پلی‌اتیلن چین، تحت تأثیر تقویت نفت و معاملات آتی دالیان خبر می‌دهد.
- خریداران عمدتاً محتاط مانده‌اند .
- افزایش قیمت پیشنهادی فروشندگان با پذیرش کامل آن از سوی مصرف‌کنندگان همراه نبوده است.
- همین مؤسسه در گزارش ۲۳ اکتبر، افت تولید ناشی از تعمیرات پلی‌اتیلن چین در سه‌ماهه چهارم را بیش از ۵۰۰ هزار تن برآورد کرده و به تأخیر راه‌اندازی ظرفیت‌های جدید اشاره کرده است.
- قیمت PP نیز رشد ۶.۷ درصدی داشت. براساس گزارش CommoPlast، تقویت نفت و معاملات آتی باعث افزایش قیمت‌های پیشنهادی PP شد.
- متانول با افزایش قیمت از ۳۲۸ دلار به ۳۷۰ دلار جهش ۱۲.۸ درصدی را رقم زد.
- رشد ۱.۴ درصدی MEG با کاهش عرضه و افزایش قیمت خوراک همسو است.
- CCFGroup توضیح می‌دهد که افزایش هزینه خوراک، حاشیه سود MEG نفت‌پایه را کاهش داده و تعدادی از تولیدکنندگان چینی از هفته قبل، تولید MEG را کم کرده یا تولید را به مشتقات سودآورتری مانند PE و اتیلن‌اکساید منتقل کرده‌اند.

پویایی‌های بازار: محصولات پتروشیمی و پالایشی (۲)

- افت تولید نسبت به اواخر سپتامبر و اوایل اکتبر حدود ۲٫۵ هزار تن در روز برآورد شده است.
- افزایش حدود ۳ درصدی قیمت PET نیز با ترکیب فشار هزینه و محدودیت عرضه سازگار است.
- قیمت اوره گرانوله نیز در هفته گذشته از ۳۵۰ دلار با رشد ۱.۴ درصدی به ۳۵۵ دلار رسید.
- گزارش Expana، به نقل از مدیران یارا، از کاهش تولید آمونیاک اروپا تحت تأثیر قیمت بالای گاز و حاشیه سود منفی خبر می‌دهد.
- طبق همین گزارش، برآوردهای مورد استناد یارا نشان می‌دهد حدود ۲۵ تا ۲۸ درصد تولید آمونیاک اروپا خارج از مدار بوده است.
- در سمت تقاضا، محدودیت دسترسی تولیدکنندگان کودهای فسفاته به گوگرد، مصرف آمونیاک این بخش را کاهش داده است.
- از این‌رو می‌توان گفت بازار هم‌زمان با کاهش عرضه و ضعف بخشی از تقاضا روبه‌رو بوده است و قیمت ثابت ۲۸۰ دلار را برای آمونیاک رقم زده است.

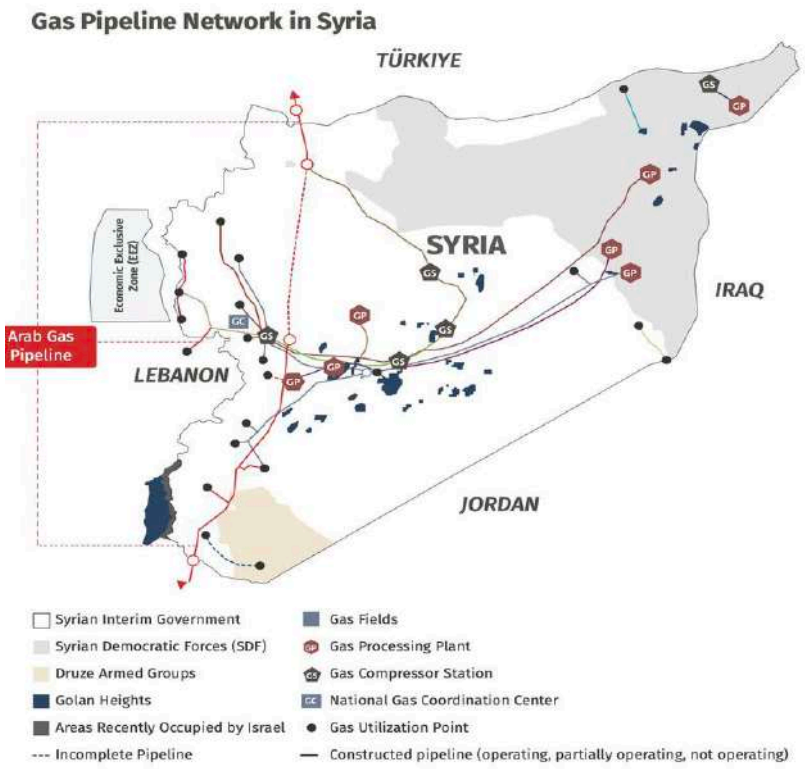
عوامل فزاینده قیمت

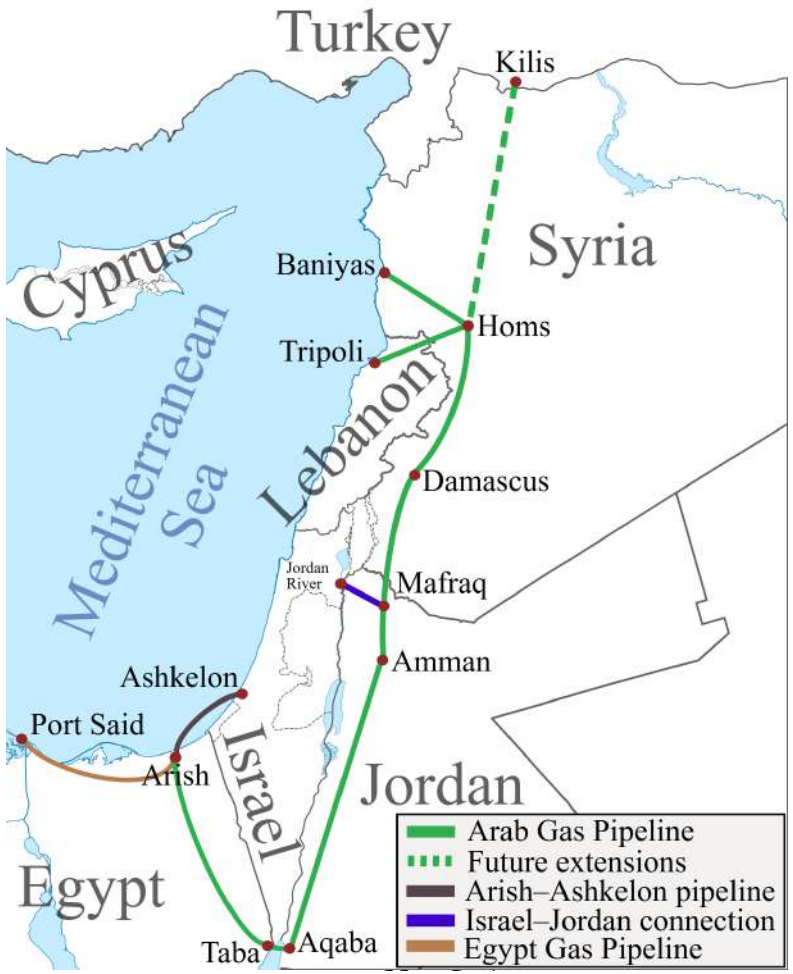
- **موشک‌باران پالایشگاه راس تنوره و حملات پیاپی یمنی‌ها به عربستان**
  - یمنی‌ها اعلام کردند پالایشگاه راس تنوره را با موشک بالستیک زده‌اند. حملات به فرودگاه‌ها، شهر ریاض، و تاسیسات آرامکو هم ادامه یافت.
  - ائتلاف به رهبری عربستان مدعی است موشکی را که به طائف شلیک شده بود، رهگیری کرد.
- **گزارش آمادگی آمریکا برای حملات تازه به ایران پس از انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره**
  - گزارش شد آمریکا به کشورهای خلیج‌فارس گفته برای حملات پس از انتخابات میان‌دوره‌ای آماده باشند.
  - ترامپ هم تکرار کرد جنگ به شرط او تمام می‌شود و ایران نباید به سلاح هسته‌ای برسد.
  - ایران پیش‌نویس صلح قطر را «ایده‌های غیرقابل‌قبول» خواند.
  - سپاه پاسداران گفت سه نفتکش در مسیر «غیرمجاز» جنوب تنگه هرمز به مین خورده‌اند.
- **افت ذخایر و افزایش پیش‌بینی UBS**
  - یو بی اس پیش‌بینی خود را بالا برده و انتظار دارد برنت تا پایان سال نزدیک ۱۱۰ دلار بماند.
  - این بانک به کاهش شدید ذخایر جهانی، تکمیل شدن بیشتر آزادسازی ذخایر راهبردی، کرایه‌های رکوردی، و بازگشت واردات چین اشاره کرد. ذخایر نفت خام آمریکا هم ۴٪ زیر میانگین پنج‌ساله است.

عوامل کاهنده قیمت

- **تلاش تازه برای احیای مذاکرات آمریکا و ایران**
  - وال‌استریت ژورنال گزارش داد جی‌دی ونس نامه‌ای برای محسن رضایی، دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران، فرستاده تا مذاکرات را احیا کند. برنت ۲۹ اکتبر کاهش یافت، هرچند تنها ۴۴ سنت پایین‌تر بسته شد..
- **انتظار افزایش تولید و صادرات روسیه**
  - بازده پالایشگاه‌های روسیه هفته گذشته ۳۵۰ هزار بشکه در روز بازگشت و به ۴ میلیون بشکه رسید. انتظار افزایش تولید نفت و دیزل روسیه، سقف قیمت‌ها را پایین نگه داشت.
- **افزایش ذخایر بنزین آمریکا و افت اولیه هفته**
  - ذخایر بنزین آمریکا در هفته منتهی به ۲۳ اکتبر افزایش یافت، هرچند ذخایر خام و فرآورده‌های میان‌تقطیر به‌دلیل تقاضای بیشتر کم شد. در ۲۷ اکتبر هم قیمت‌ها حدود ۱.۶٪ عقب‌نشینی کردند.

هم زمان با شکل گیری کریدورهای انرژی، چه کسی خطوط گاز سوریه را هدف قرار می دهد؟ (۱)

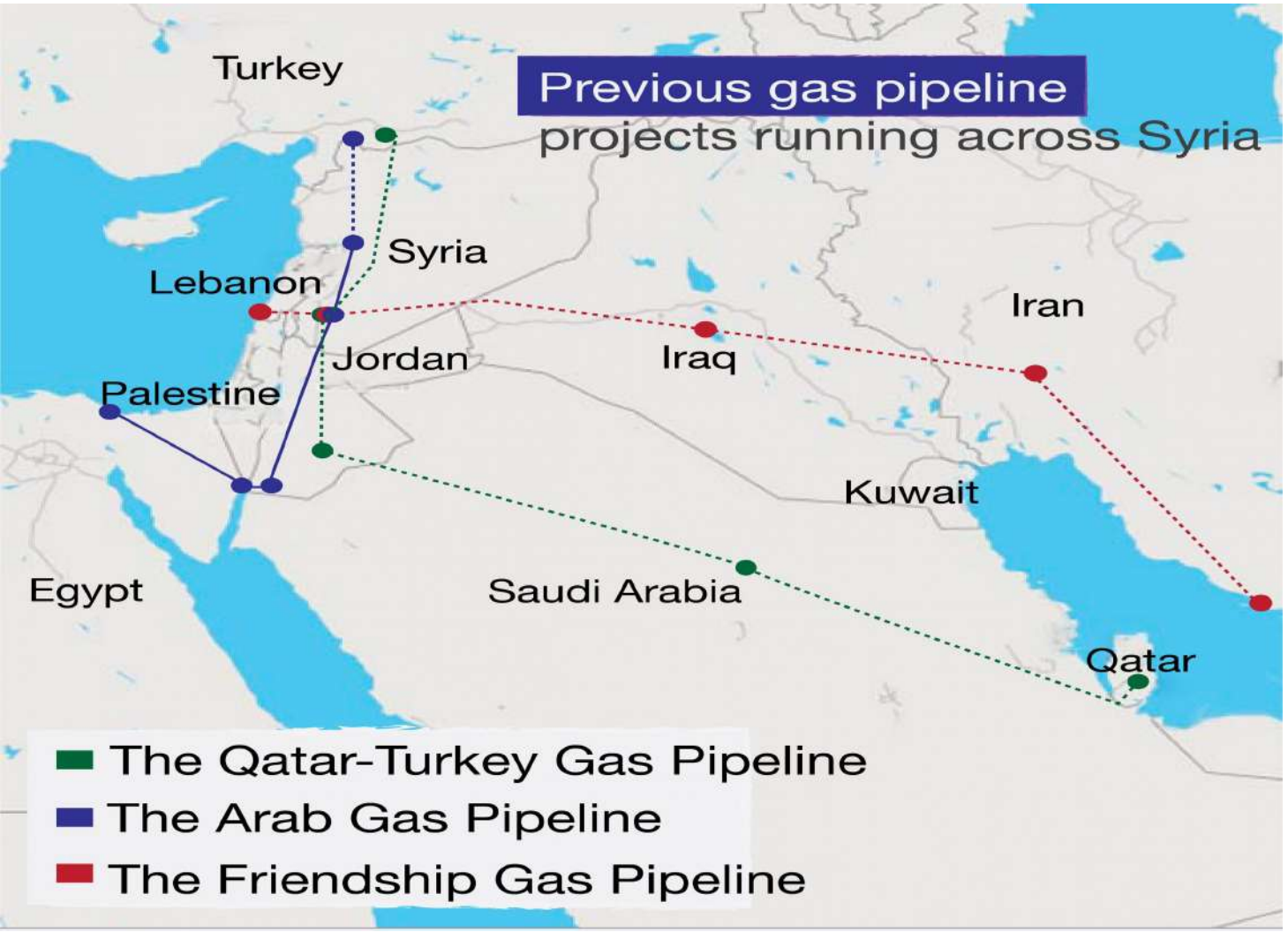
- سوریه در تلاش است با احیای مسیرهای انتقال نفت عراق و گاز منطقه، به حلقه‌ای مهم در تجارت انرژی مدیترانه تبدیل شود.
- انفجارهای مکرر در خطوط گاز جبسه و تشرین، آسیب‌پذیری زیرساخت‌های انرژی این کشور را آشکار کرده است
- نگرانی‌ها درباره امنیت سرمایه‌گذاری و قابلیت اطمینان مسیرهای انتقال انرژی سوریه افزایش یافته است.

هم‌زمان با شکل‌گیری کریدورهای انرژی، چه کسی خطوط گاز سوریه را هدف قرار می‌دهد؟ (۲)

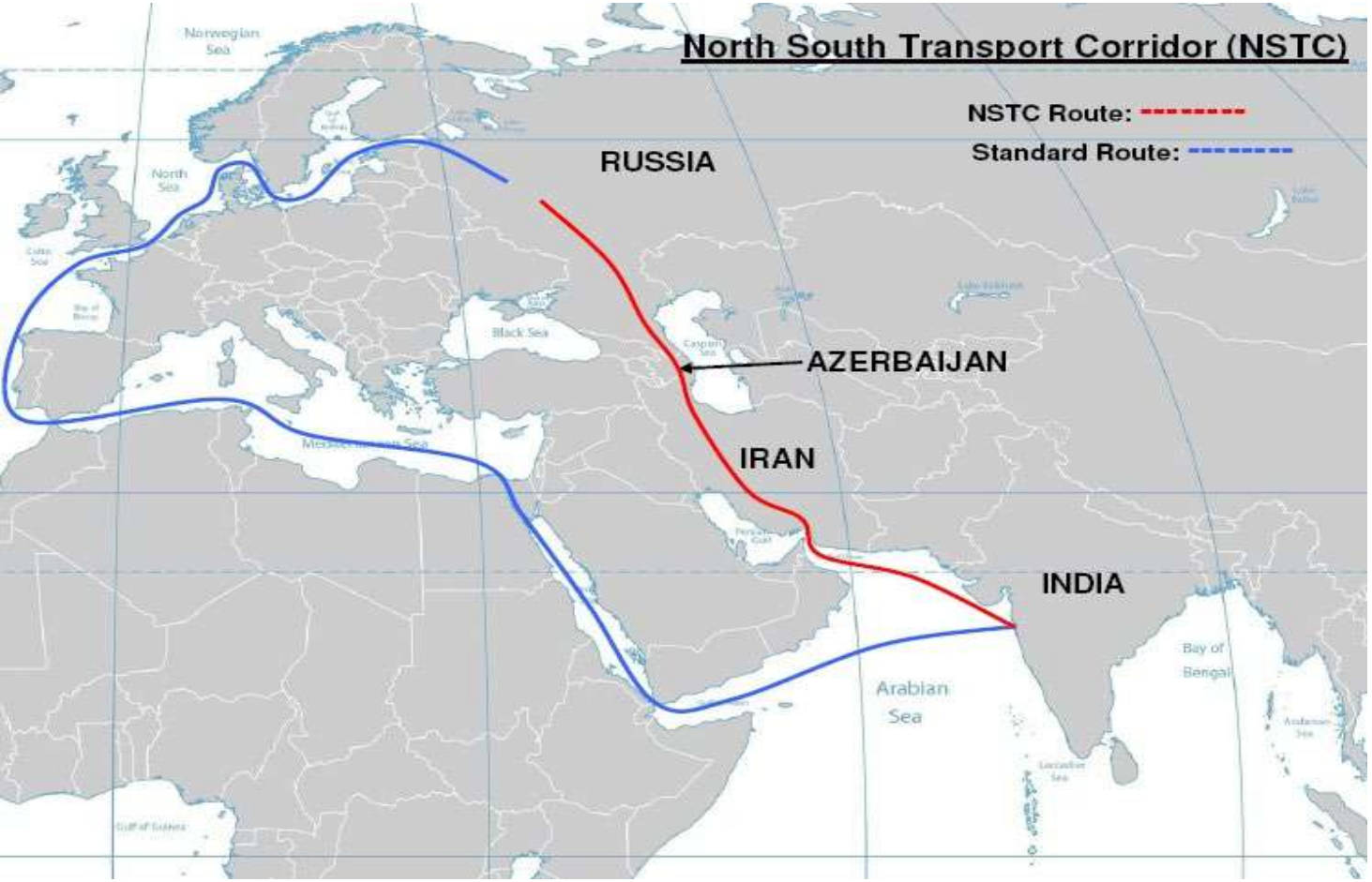
- برخی تحلیلگران، اسرائیل را از بهره‌برداران احتمالی این ناامنی می‌دانند؛ زیرا احیای مسیر کرکوک–بانیاس و توسعه خط لوله گاز عربی می‌تواند با برنامه‌های اسرائیل برای تبدیل شدن به مرکز ترانزیت انرژی به اروپا رقابت کند.
- شواهد مستقیمی برای انتساب حملات به اسرائیل وجود ندارد و احتمال نقش‌آفرینی گروه‌هایی مانند داعش نیز مطرح است.

هم زمان با شکل گیری کریدورهای انرژی، چه کسی خطوط گاز سوریه را هدف قرار می دهد؟ (۳)

- احیای مسیرهای انرژی سوریه، علاوه بر توافق‌های سیاسی، به سرمایه‌گذاری و رفع موانع فنی و امنیتی وابسته است.
- مشخص نیست حملات اخیر مستقیماً با رقابت بر سر مسیرهای انتقال انرژی ارتباط داشته باشند یا نه.
- اما تداوم چنین حوادثی می‌تواند اعتماد سرمایه‌گذاران را تضعیف کرده و تحقق اهداف سوریه برای تبدیل شدن به گذرگاه منطقه‌ای انرژی را به تأخیر بیندازد.
- خط لوله گاز ایران- بانیاس قبلا توسط شرکت های اروپایی برای انتقال گاز ایران به اروپا از بستر دریای مدیترانه مطرح شده بود.
- خط لوله گاز قطر ترکیه برای دور زدن تنگه هرمز در دست مطالعه است
- خط لوله گاز عربی از مصر تا لبنان کشیده شده و قرار است به ترکیه امتداد یابد

خروج هند از بندر چابهار: ایران، دنیای جدید، و الزامات حقوقی بین‌المللی آن (۱)

- در سال ۲۰۰۰، ایران، روسیه، و هند برای توسعه کریدور بین‌المللی شمال–جنوب به توافق رسیدند.
- بندر چابهار به‌دلیل اهمیت راهبردی آن در اتصال به افغانستان، دسترسی به دریای عمان و رقابت هند با پاکستان و چین، به یکی از محورهای همکاری تهران و دهلی‌نو تبدیل شد.
- تحریم‌های آمریکا توسعه پروژه را با چالش مواجه کرد و سرانجام در سال ۲۰۲۴، دو کشورایران و هند قرارداد الزام‌آور ده‌ساله‌ای امضا کردند.

خروج هند از بندر چابهار: ایران، دنیای جدید، و الزامات حقوقی بین‌المللی آن (۲)

- اهمیت بندر چابهار برای هند به جهت دسترسی به آسیای مرکزی و افغانستان در تقابل با پاکستان است
- با پایان نیافتن محدودیت‌های تحریمی و تمدید نشدن معافیت آمریکادر مورد چابهار، هند به‌دنبال واگذاری موقت سهام و مدیریت پروژه به طرف ایرانی است؛ به‌گونه‌ای که در صورت رفع تحریم‌ها، امکان بازگشت به پروژه را داشته باشد.

خروج هند از بندر چابهار: ایران، دنیای جدید، و الزامات حقوقی بین‌المللی آن (۳)

- سازوکار پیشنهادی «حق بازپس‌گیری» می‌تواند به هند اجازه دهد سهام و مدیریت بندر را دوباره به دست آورد؛ موضوعی که به‌دلیل اهمیت ژئوپلیتیکی چابهار، ملاحظات حقوقی و سیاسی ویژه‌ای دارد.
- خروج موقت هند از بندر چابهار با شرط «حق بازپس‌گیری» می‌تواند به این کشور اجازه دهد پس از رفع تحریم‌ها، سهام و مدیریت پروژه را دوباره به دست آورد.
- چنین سازوکاری، با توجه به اهمیت راهبردی بندر، پرسش‌های حقوقی مهمی درباره تعهدات طرفین و امکان بازگرداندن وضعیت پیشین ایجاد می‌کند.
- پذیرش حق بازپس‌گیری برای هند می‌تواند آزادی عمل آینده دولت ایران را در تغییر سیاست‌ها و راهبردهای مرتبط با بندر محدود کند.
- ازاین‌رو، بازنگری در نظام معاهدات سرمایه‌گذاری و تعهدات بین‌المللی ایران اهمیت دارد تا ضمن مدیریت ریسک دعاوی، امکان پیگیری منافع ملی و اعمال اختیارات حاکمیتی در شرایط جدید رقابت‌های ژئوپلیتیکی حفظ شود.

راه‌های ارتباطی با مجموعه جهان انرژی

ایمیل: maleki@sharif.edu

کانال بله و تلگرام و لینکدین: @JahanEnergySharif

سایت: https://sharif.ir/~maleki/generic.html

همکاران این شماره: رضوان حکیم، رادمهر ملکی، امیرعلی حسن‌زاده، و عباس ملکی

